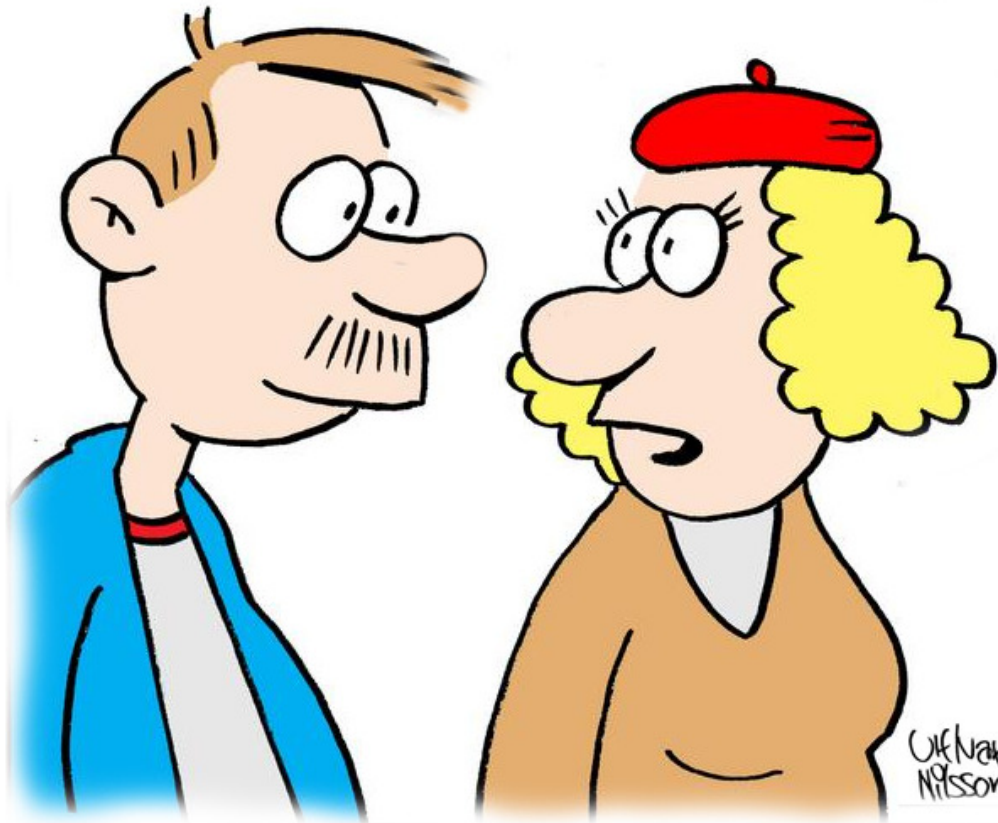

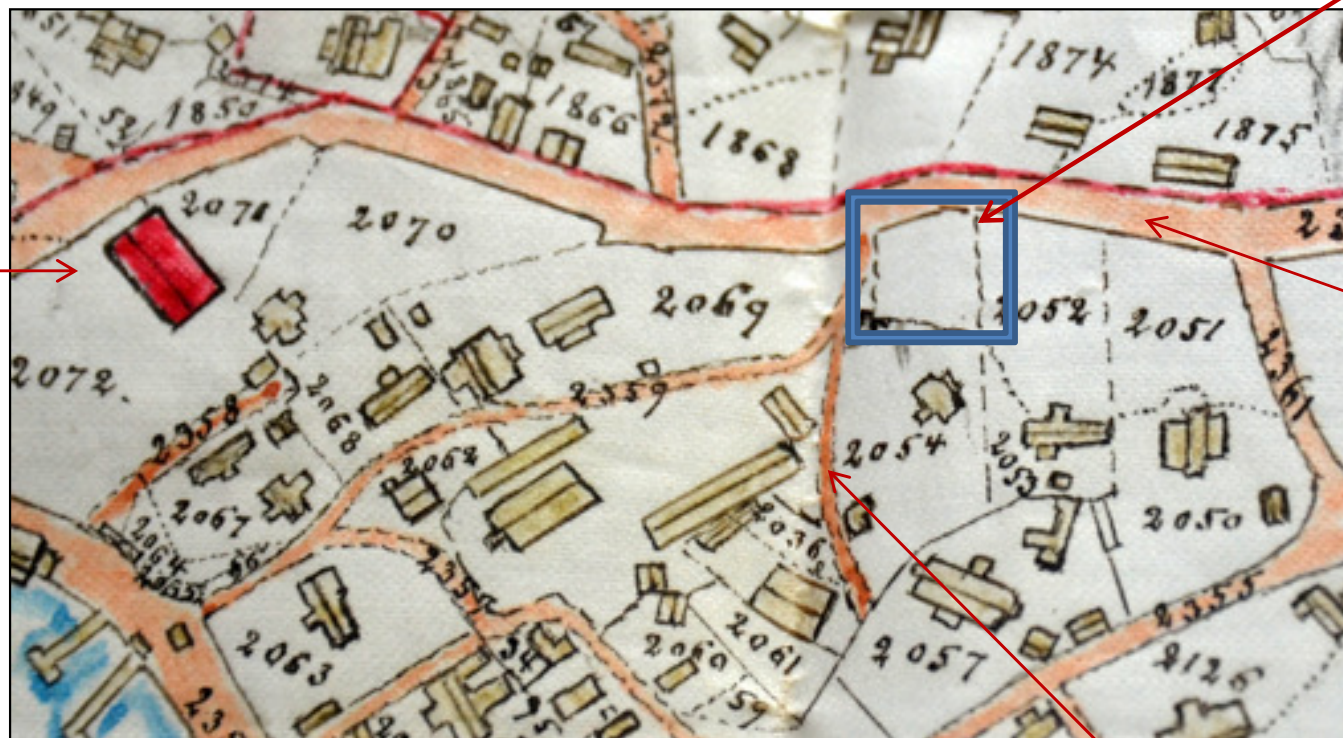
Vad vet du om Dalarö torg?

Innan nuvarande Dalarö torg etablerades fanns ett annat salutorg som kallades Lilla torget/Gamla torget.

Gamla torget framför nuvarande Odinsvägen 10 (sett från Odinsvägen).

Tullhuset

Odinsvägen

Karta från 1879

Postvägen

Ett av stånden vid Dalarös första torg innan huset på Odinsvägen 10, Mysingen, byggdes 1901.
Teckning av Johanna Sophia Södergren vid sekelskiftet år 1900.

Odinsvägen

Gamla torget

Ett av stånden mot Odinsvägen.

1931

En av dem som var verksam på torget var Anna Andersson.
Hon hade först ett stånd vid gamla torget och sedan manufakturaffären vid Odinsvägen 10 "Mysingen".

Odinsvägen 10, 1930.

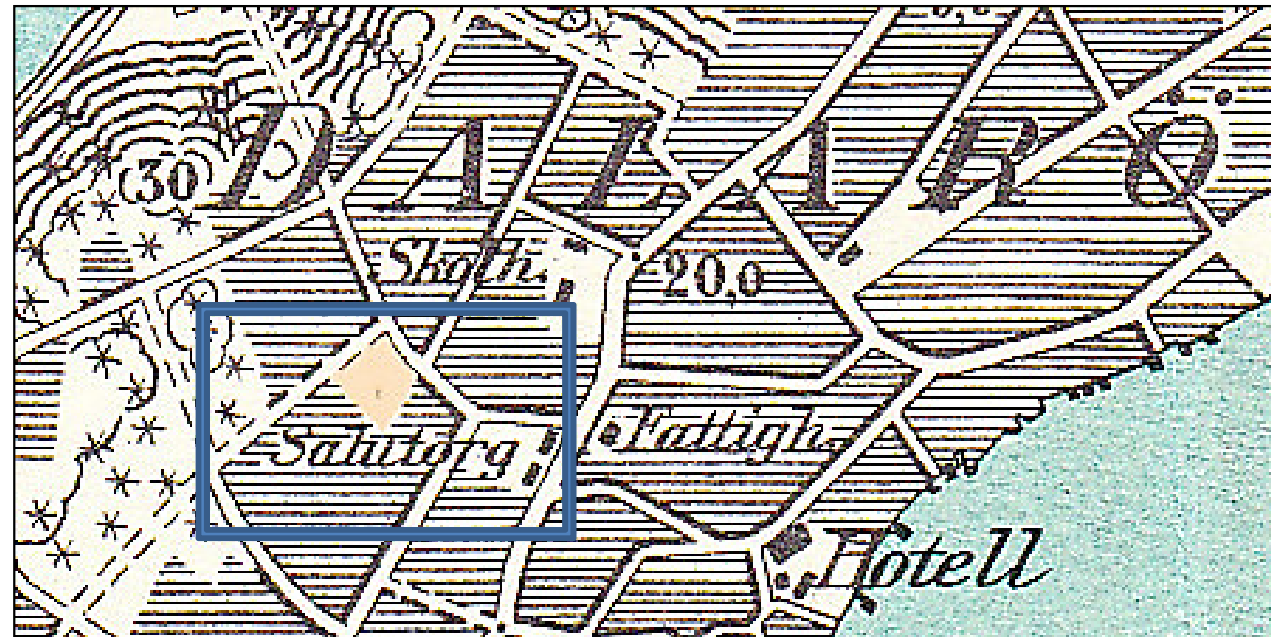
Postvägen →

Nuvarande Dalarö torg kallades förr Salutorget på äldre kartor.

När namnet ändrades till Dalarö torg, finns ingen uppgift om. I Haninges skrift om vägnamn i Haninge som upprättades av Haninge kommun 2013 skrivs inget om torget.

Karta från 1911.

Karta från 1929.

Marknad på Dalarö torg 1901.

Mannen med ryggen mot kameran är lotsen Gustaf Dahlström. Kvinnan i vitt förkläde och mörkt huckle arbetade hos trädgårdsmästare Karl-Axel Martin, hon kallades "Martins Mari".

Trädgårdsmästare Karl-Axel Martin köpte 1895 fastigheten där lanthandeln nu ligger vid Odinsvägen och anlade här trädgårdsodlingar på större delen av tomten och även på motsatt sida av Odinsvägen, där tegelhuset nu ligger. Han hade även odlingar utefter nuvarande Vadebacken, ned mot kanalbron. Han odlade främst hallon och jordgubbar men odlade även rosor som varje dag fraktades per ångbåt till Stockholm.

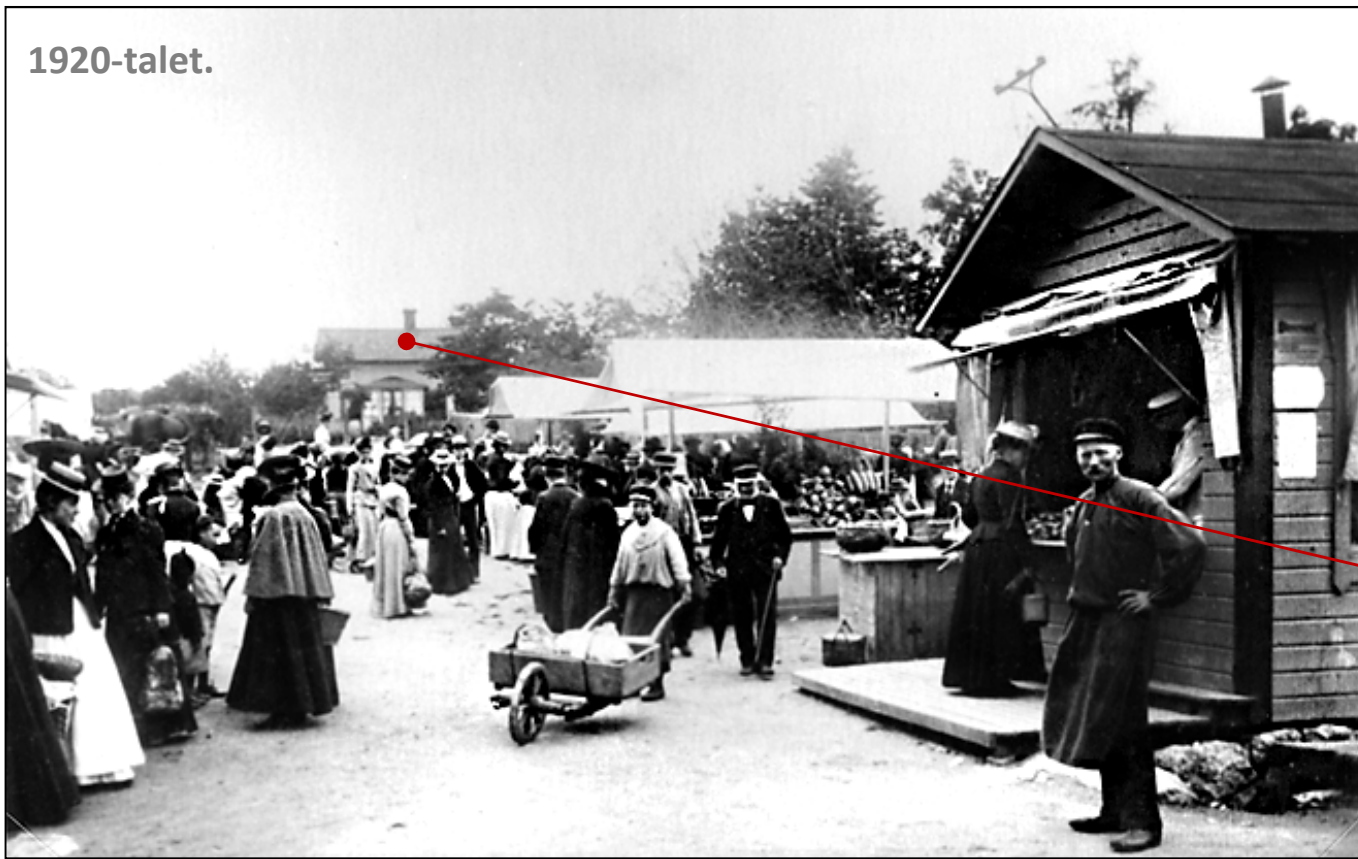
Försäljning på Dalarö torg.

1919

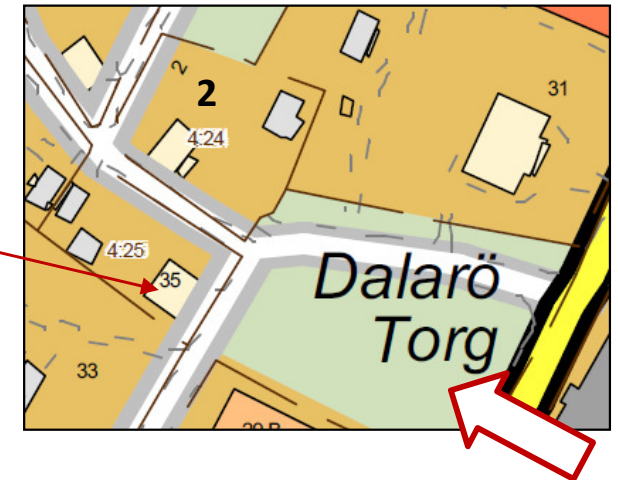

I bakgrunden syns Magnevägen 2, Dalarö 4:24.

1920-talet.

Fotot är taget från Odinsvägen mot Linnévägen.
(Linnévägen hette vid den tiden Bragevägen).

Förutom befintliga små butiker kom traktens fiskare och bönder och deltog från sina salustånd i den livliga kommersen på torget.

Närmast till vänster syns Erssons slakteributik och till höger Sandemars grönsaksbutik. Mannen med förklädet närmast kameran kan vara trädgårdsmästare Karl-Axel Martin som hade flera odlingar och bodde där tegelhuset, Odinsvägen 18, nu ligger.

I bakgrunden ser vi huset Magnevägen 2 som är byggt före 1894. Där fanns då skomakare Bäckman som måttsydde skor på beställning till Stockholms societet.

**Kärran tillverkades 1913 av fiskaren Albin Lindgren boende på Stenholmen.
Kärran användes nog oftast av hans hustru Elin.
På den fraktade hon fisk och bär, som hon sålde direkt från kärran på Dalarö torg.**

Intervju med Fru Emma Sjöström 1946.

Född Forsberg, f. 1877.

Dvärgbacken 3, Dalarö.

I min barndom bodde vi på övre botten och hyrde ut nedre.

Söderqvist bodde här, han var fanjunkare vid Svea livgarde.

Två av hans barn är födda här i huset.

Fruns mor hade stånd vid torget. Korv-Stina* kallades hon. Hon hade så god korv, och hon sålde också snus och frukt. Om somrarna hjälpte fru Söderqvist henne.

Vid Carl Viktor Forsbergs bortgång övergår fastigheten till dottern Emma Viktoria Sjöström, 1877 – 1962. Gift med sysslingen Gabriel Sjöström, reparatör vid Televerket. Fram till 1960 ägdes fastigheten av sterbhuset / syskonen.

Carl August Söderqvist f. 1822-01-02 Johansdotter Stina f. 1817-01-25
Johan Fredrik Söderqvist f. 1844-07-20 Alma* Eugenia f. Nilsson f. 1862-10-30
Emil Söderqvist f. 1888-12-02 Karin Henrietta Söderqvist f. 1888-09-14
Wiking Erik Söderqvist f. 1920-03-11 Anna –Marie Söderqvist f. 1924-04-13.

* Alma Eugenias mamma var således ”Korv-Stina”.

Fredrik och Alma bodde sedan i Villa Solbacken byggd 1850.

Adress Birger Jarlsvägen 20. (DHF = SC95)

Här hade Fredrik Söderqvist f. 1844 sitt urmakeri, tidigare var han fanjunkare i det militära.

Christina Paulina Elisabeth Engel startade tillsammans med Mathilda Charlotta Pettersson efter tillstånd av "Konungens befallningshavare i Stockholms län" ett salustånd på torget i Stora Dalarö 1890.

De beviljades rättigheten att där sälja cigarrer på sön- och helgdagseftermiddagar.

Christina framför sin handelsbod och en kund.

**Mer finns att läsa i
Shimmyn 2011 nr 4.**

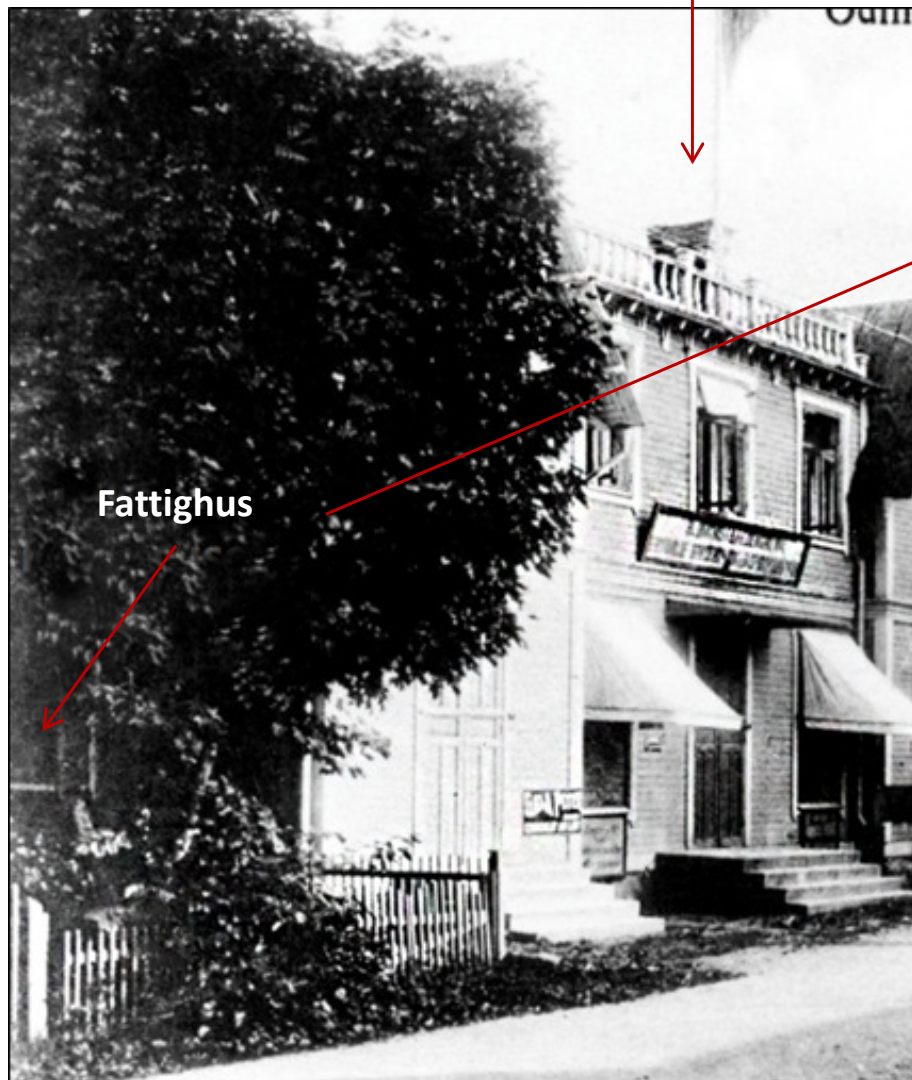
Affärshuset Odinsvägen 22, Dalarö 3:9, vid torget uppfört ca 1897.

Här har funnits handlaren Blomqvist och Hedengren / slakteri Carl Fredrik Karlzhon / ICA Norbergs Livs.

Mer om affärshuset på Odinsvägen se SC235.

Fattighuset var granne med Odinsvägen 22,
(nuvarande ICA).

Fattigstugan på Dalarö.

Ordförande i Dalarö fattigvårdsstyrelse,
Sofia Österberg.

Polisfinkan på torget - DN 1907-08-09.

Snusk i Dalarö. En ruskig polisfinka har man i **Dalarö**. Den är inrymd i ett uthus på torget och har en yta af blott ett par kvadratmeter. Hela inredningen består af litet halm på golvet. Någon klossett finns ej, men i samma skjul har torgpersonalen sitt afträde, och ett fotogenupplag är likaledes inrymdt där. Man kan lätt tänka sig hvilken stank som är rådande i finkan.

Var denna finka låg är inte känt kanske på samma plats där det byggdes en arrest 1909. Se nästa sida.

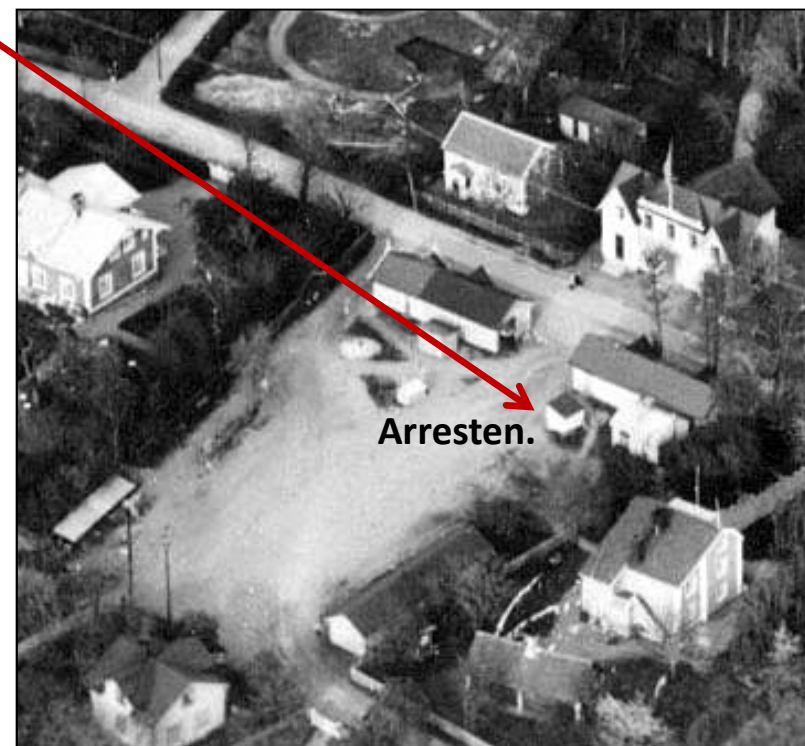
I en skrivelse till kommunalnämnden i september 1911 begärde länsman Djerfv att en arrestlokal skulle byggas vid torget. Vilket beviljades i oktober samma år.

Mjölcaffären

Arresten.

Flygfoto från 1920.

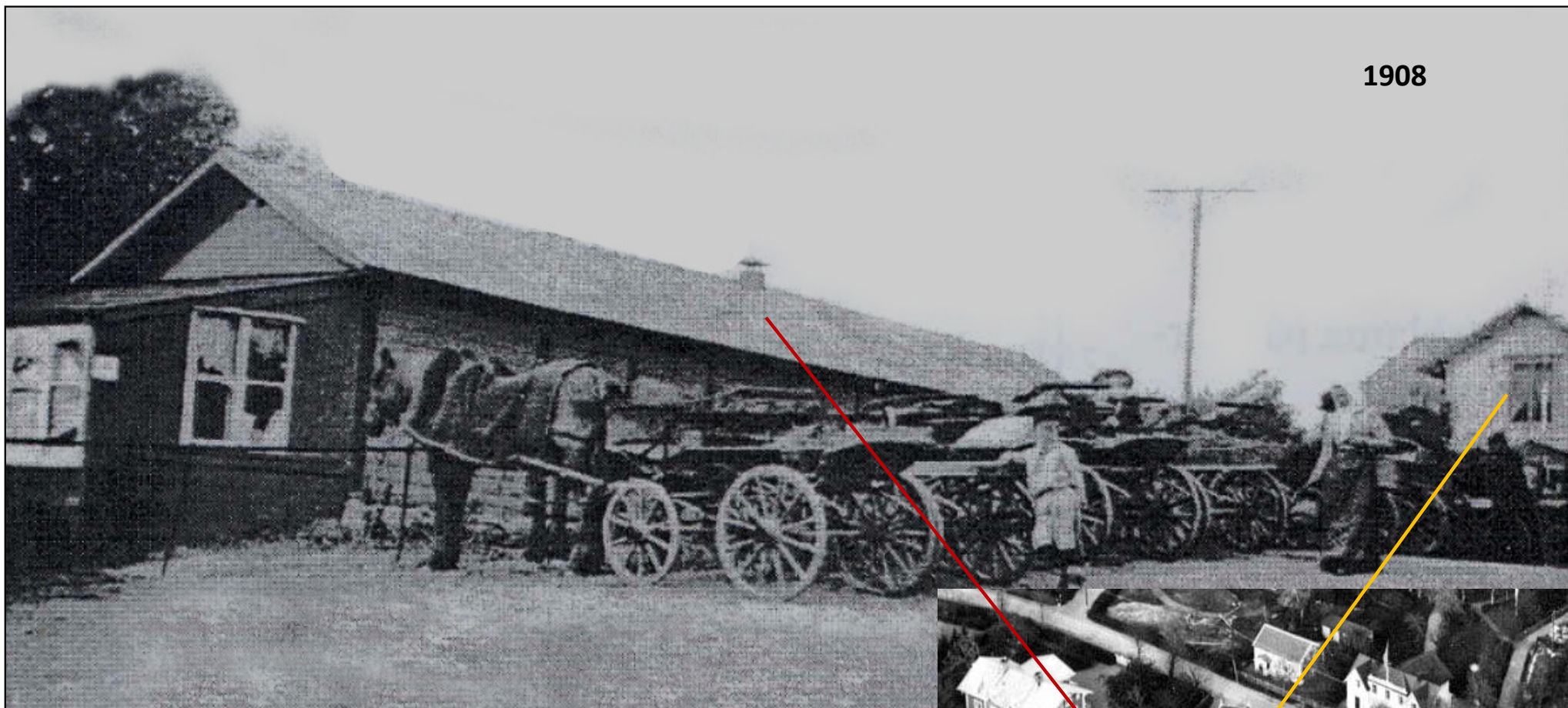

Arresten uppfördes bakom mjölcaffären som Artur Norberg (son till Fredrik Norberg) hade i den fastighet som han övertog 1946 tillsammans med hustrun Stina.

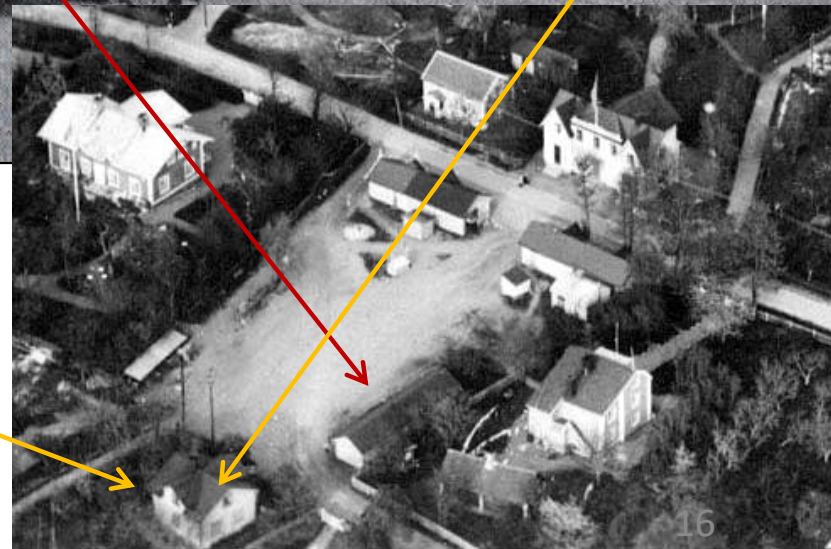
Mjölcaffären revs 1967 för att lämna plats åt flerfamiljshus och verksamheten flyttade då till Odinsvägen 22. Troligtvis revs arresten även samma år eller några år tidigare.

Byggnaderna på torget kallades **torgmagasin**. Det var förråd för bänkar, bord och stolar som hyrdes ut. Det fanns även tillgång till toalett.

Hästarna hör till åkerier på orten och till bönder från gårdarna runtom.

I bakgrunden Birger Jarlsvägen 35.

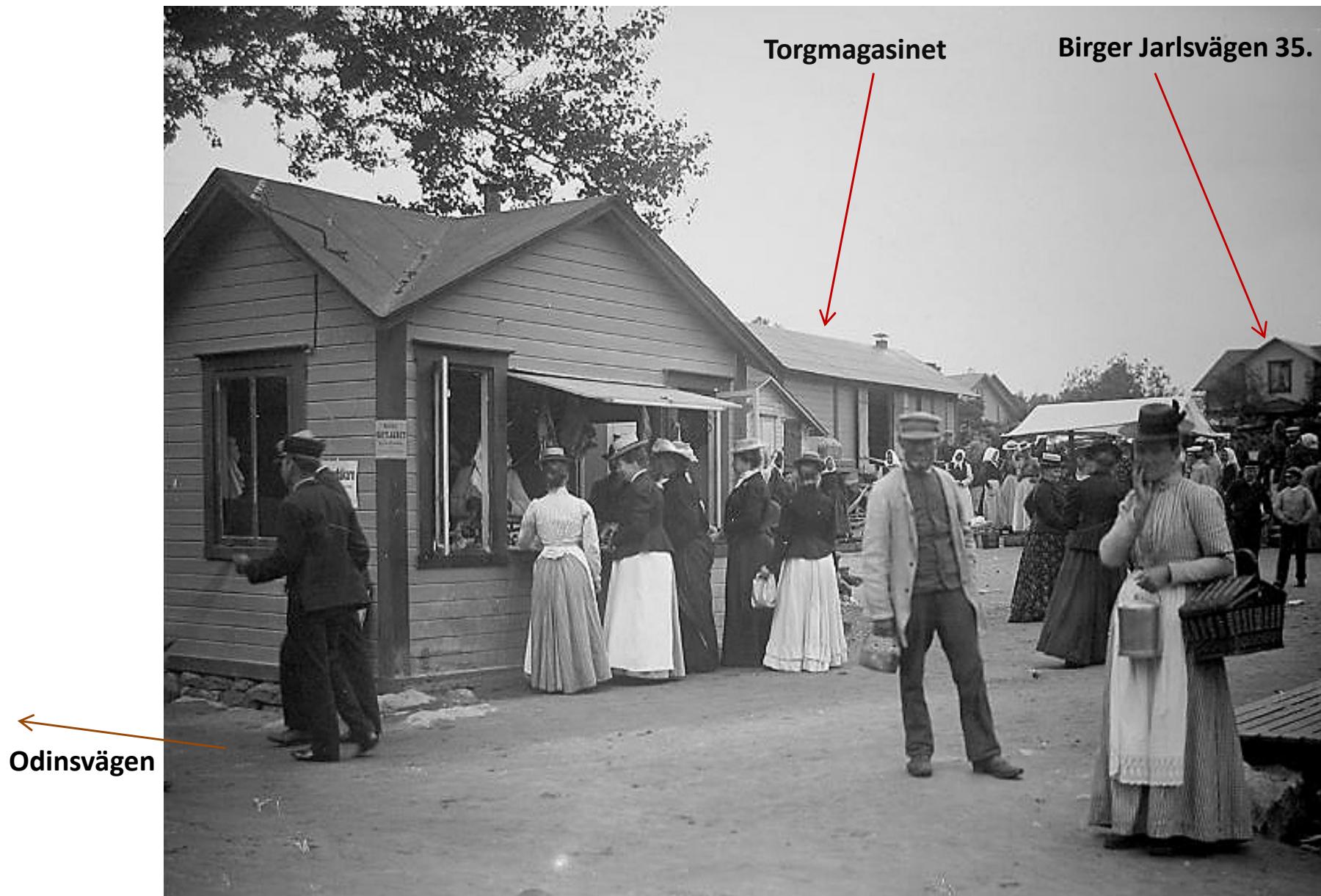

Mer om bilden ovan se 353X.

Einar Nyman ca. 1908. Han var född 1904.

Slakteriaffären vid torget som på 1920-talet innehades av Knut Ersson (f. 1888, d. 1926) med hustrun Agda (f. 1879, d. 1957) född Norberg. Där såldes kött från en lucka på gaveln mot torget.

Tidigt 1900-tal.

Mer om bilden se 4497X-del 2.

K. Eriksson innehar under några år slakteriaffären. Foto från 1936.

Vy mot Odinsvägen.

Mer om bilden se 4497X.

Artur Norberg (1916 -1999) son till Fredrik Norberg övertog fastigheten 1946 och drev där mjölkaffär tillsammans med hustrun Stina (1922-1994).

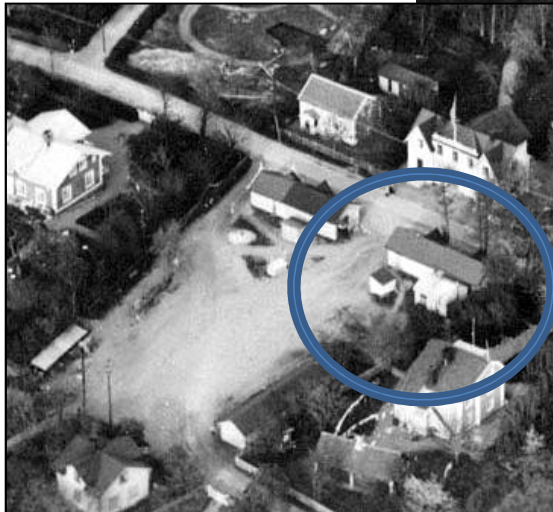
Byggnaden revs 1967 för att lämna plats åt flerfamiljshus.

Verksamheten flyttade då till Odinsvägen 22.

Vy från Odinsvägen.

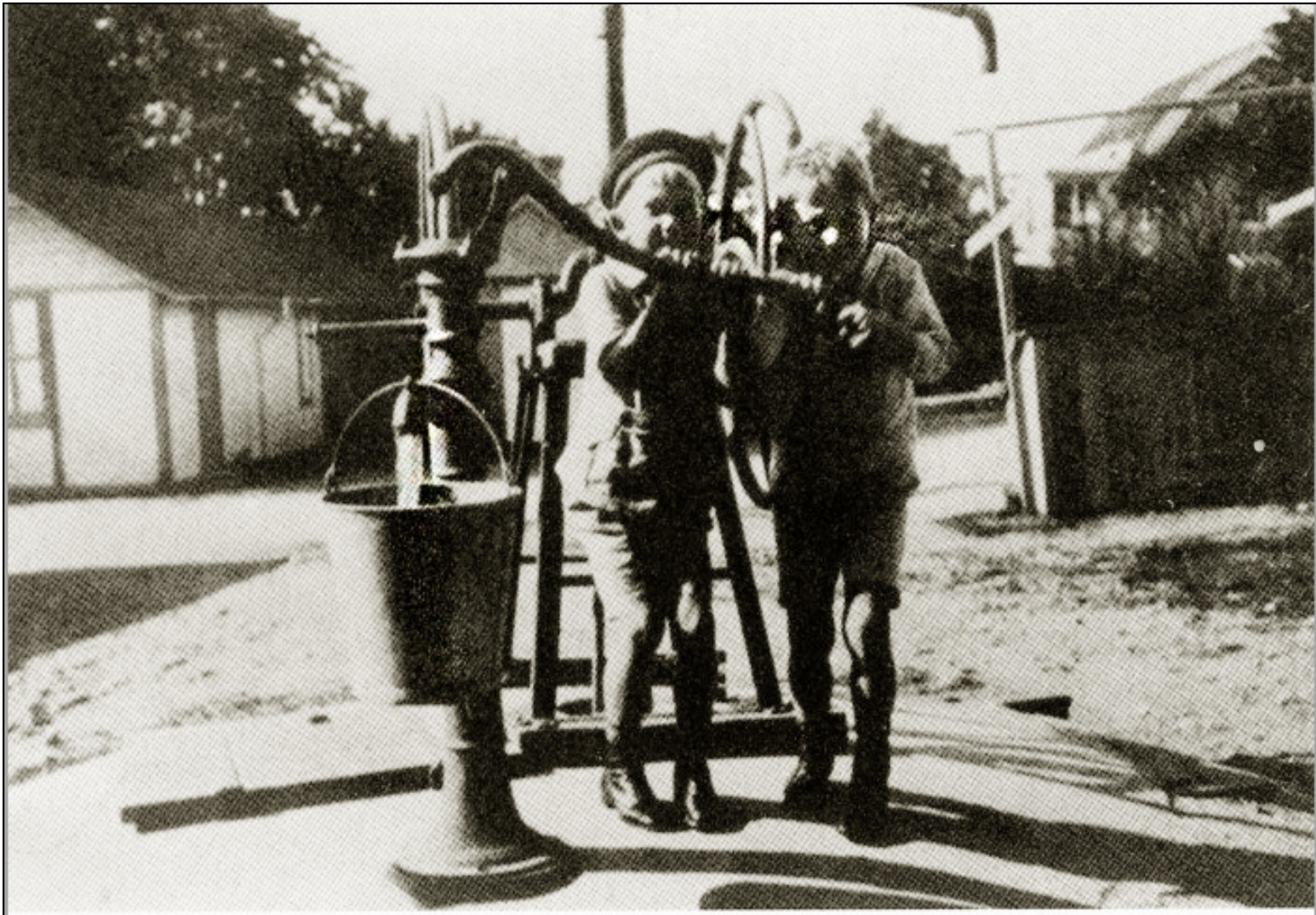

Torget

Odinsvägen

Mer om bilden se 4497X.

En av pumparna på Dalarö torg, okänt år.

Transport i lövat traktorsläp och till häst för färd till Idrottsplatsen för att fira midsommar.

Mer om bilden, se 3446X.

1950-talet.

Dalarö torg 1944.

**Bussarna var gulvita och ofta med en grön rand längs sidan.
Observera gengasaggregatet.**

**Bussarna vände på torget, när de började gå ned till Hotellbryggan
vet vi inte.**

Här har Edit Karlsson från Jutholmen dukat upp för försäljning av fisk vid Odinsvägen, mitt emot Dalarö torg.

I bakgrunden syns mjölkaffären och till höger Tre Berg och en Saab 95.

1960-talet.

Torget på 1950-talet.

Magnevägen 2.

Birger Jarlsvägen 35.

Magnevägen 2.

Torget på 1960-talet.

Opel Kadett, kallad "5-dagars vecka" p.g.a. den negativa bakrutan.

Här ser man att det fanns 2 pumpar på torget.

1960-talet.

Parkering på torget, 1980-talet.

2003 utvidgar Norbergs Livs, ICA-Dalarö, med en ca 300 m² stor tillbyggnad på vänster sida om den gamla butiken.

Sedan 1993 finns de av Haningehem byggda hyreshus invid torget. Haningehem uppför först två hyreshus vid Odinsvägen 27A-27B men p.g.a. radon måste allt rivras och göras om. Hyresgästerna måste bo i baracker i ca två år innan de kunde flytta in i de nya husen igen.

2023

Majsans Fiskebod med försäljning av fisk och fiskeredskap på Dalarö torg.

Innehavare var Stig Wulff. Han anordnade även fisketurer med m/s Majsan och m/s Greb som utgick från Dalarö. Stig slutade när tillgång till torsk minskade i Östersjön. Han försökte in i det sista att fiska torsk för att överleva ekonomiskt, men med klen resultat. Kunderna försvann och Stig fick ge upp sin verksamhet.

Han hade sin affär "Majsans Fiskebod" på Odinsvägen 13.

Slutet av 1970-talet.

Ingmar Nilsson från Jutholmen säljer fisk på torget.

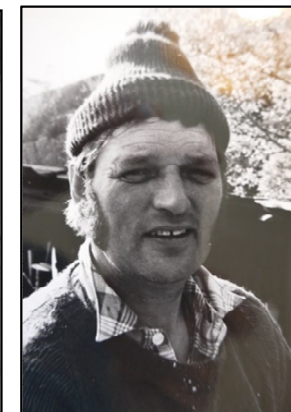
Han drog varje dag upp sin vagn med fisk från Hotellbryggan till torget.

Ingmars nya fiskebåt som ersatte den gamla träbåten.

Han hade först en fiskebåten, SM10, med tändkulemotor.

Roland Palm köpte hans gamla träbåt när han skaffade en ny.

Till och från förekommer bl. a. frukt och kläder till försäljning.

2012

Pagoden som renoverades 2015-2016 och placerades av Dalarö Hembygdsförening på torget.

**Renoverades av Roland Palm på Sveavägen 2B.
Sveriges första pagod placerades i Kungsträdgården 1901.**

Fästingsbussen på besök. Ibland kommer bokbussen.

2021

Några aktiviteter.

En samlingspunkt.

Kanske främst till glädje för skolbarnen som har en öppen yta att vara på.

Skolans hattparad på torget 2014.

En plats för information och skvaller.

Stor ombyggnad av busshållplatsen gjordes vid torget 2020.

Busslinje 839 och 869.

På torget hämtade man sitt dricksvatten ur de två pumparna som fanns där.

En pump sattes åter upp 2018 genom samarbete mellan Dalarö Hembygdsförening och Haninge Kommun.

Den lilla statyn i form av ett krabbankare är formgivet av konstnären Bo Tilliander och skänkt av Dalarö Företagarförening.

Krabbankaret har blivit en symbol för Dalarö.

Krabbstenen

- EN SYMBOL FÖR DALARÖ -

DEN ANVÄNDES FÖRR SOM ANKARE
FISKEREDSKAP OCH BÅTAR I VÅRA VATTEN

KONSTNÄR - BO TILLIANDER

INSTIFTAD ÅR 2000 AV

DALARÖ FÖRETAGARFÖRENING

Övre delen är borta sedan 2020.

2011

Ett återkommande evenemang på torget är julmarknaden.

2016

42

Posten kom med buss till Dalarö torg.

Alla paket och postsäckar som skulle vidare till Ornö och Utö drogs från torget ned till Hotellbryggan.

Mer om bilden se 2889X.

Tre Berg / Namnet kommer ifrån Sofia Österberg, Alexander Westerberg och Frithiof Wahrenberg.

Fyren flyttades hit 1999.

Tre Berg vid torget uppfördes 1866 av häradshövding Wendtland i schweizerstil.

Många ägare och verksamheter har inrymts i denna villa. Idag har Dalarö skola lokaler här.

Två rader med parkering finns på övre delen av torget.

Parkeringsavgift förekommer på sommarhalvåret sedan 2017 i övrigt gäller 3 timmar med P-skiva.

2001

Parkeringsavgift infördes på Dalarö torg och i Askfatshamnen 2017.

Vasaplan har avgift sedan 2002.

Vintertid har torget fri parkering i 3 timmar.

Den fria parkeringstiden ändrades från 1 timme till 3 timmar efter påpekande från DHF, med anledning av våra cirkelträffar på måndagarna.

2023

Dalarö torg 1972 då det här fanns en kiosk.

Tankar kring kiosken:

När fanns den, mellan vilka år.

Vem ägde kiosken under dessa år.

Vilka arbetade i kiosken.

Vad kunde man köpa där.

Var det även väntsal för busspassagerare.

Vilka ungdomar höll till där.

Varför försvann den.

Under vilka år gick bussen in på torget.

Hade kiosken något samband med posten.

Postlådan.

Vilka tidningar fanns att köpa där.

Foto från 1960-talet.

Birger Jarlsvägen 35

Magnevägen 2

1972

1962

Allan Lindeberg till vänster och Lilly Johansson till höger.

Se DHF:s bildanalys 192X.

Foton från 2020.

Foto från 2020.

Foto från 2020.

Foton från 2020.

Vision Dalarö 2011 som aldrig blev av.

Det blev bara ny asfalt på tidigare yta och några utbytta träd.

Vision Dalarö 2011 som aldrig blev av.

PERSPEKTIV "DALARÖ TORG" VISIONEN

SLUT

Sammanställt 2023.

” DALARÖ TORG ” – en beskrivning av förslaget.

Nuläge

Dalarö torg ligger centralt placerat i Dalarö samhälle. Många människor passerar torget eftersom det bland annat finns en skola, en busshållplats och flera butiker intill eller på torget. Huvudgatan, Odinsvägen, passerar även i kanten av torget. Den leder ner till den välbesökta hamnen. Längs en sida av torget finns ett flerfamiljshus och mot väster ligger några villor med sina trädgårdar.

Torget är idag utformat med ytor för torghandel, sittplatser, trädrader, en busskur och en stor parkeringsyta. Busskurens placering är praktisk men blockerar flödet och tillgängligheten till torget. Torget lutar kraftigt, det är ca 3 meters nivåskillnad mellan Birger Jarlsgatan och Odinsgatan.

Önskemål som framkommit vid en enkätundersökning är att torget skall vara en mötesplats där man kan träffa andra. Det får gärna ha kvar torghandeln samt gå att använda med en scen eller bioduk. Ett café/glasskiosk och ytor för lek är också förslag som inkommit. Mer blommor och växter är ett önskemål. Fler har nämnt att man önskar sig en fontän eller vattenspel. Den viktigaste funktionen med torget är dock att det finns andra människor där.

Förslag

Det nya förslaget för Dalarö torg är inspirerat av havet och skärgården. Över torget sköljer vågorna ner längs det lutande planet.

Förslaget utnyttjar den stora nivåskillnaden genom att göra gradängsteg som ibland kompletteras med långa svängda bänkar att sitta på. I den övre delen av torget finns även ett vattenarrangemang i form ett tunt skikt vatten som rinner över den lutande ytan och gradängstegen. I vattenytan ligger runda halvklot av granit som går att kliva på – precis som stenblock som ligger i vattenbrynet. Ett vattenarrangemang är tätt förknippat med nästan alla historiska torg som finns – det lockar människor att söka sig dit och ger svalka och ro.

Torget förses med nya blommande träd, blomsterurnor och en låg mur som avgränsning mot parkeringen (som finns kvar). Torget får ny belysning som bland annat belyser vattenspelet. Det kommer att finnas ytor för torghandel och möjlighet att ställa en scen eller bioduk på den nedre delen – människor kan då sitta på gradängerna. Busskuren/regnskyddet flyttas åt sidan och får en annan utformning.

Markmaterialet består av klassisk gatsten med vågor av granit.